0 41/2024 vp

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET
MINISTRY OF FINANCE

SUOMEN PANKKI
FINLANDS BANK
EUROSYSTEM
18 11

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet
Ministry for Foreign
Affairs of Finland

VM/ Outi Jurkkola
SP/ Anni Norring, Satu Kivinen
UM/ Juhana Tuunanen

Muistio eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle
7.11.2024

Kansainvälisen valuuttarahaston ja Maailmanpankkiryhmän vuosikokoukset 23.-25.10.2024, Washington DC

Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) ja Maailmanpankkiryhmän vuosikokoukset järjestettiin lokakuussa Washington DC:ssä, Yhdysvalloissa. Vuosikokousviikon ohjelmassa olivat itse vuosikokouksen ohella Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean (IMFC) sekä Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen kehityskomitean (DC) kokoukset, sekä mm. kuudes korkean tason Ukraine Roundtable -keskustelu ja valtiovarainministerien ilmastokoalition kokous.

Valtiovarainministeri Riikka Purra sekä Suomen Pankin pääjohtaja Olli Rehn osallistuivat vuosikokouksiin. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriä edusti IMFC:ssä Norja ja kehityskomiteassa Latvia, vuorossa olleen Islannin oltua estynyt maan hallituksen hajoamisen vuoksi.

Suomen pääpainotuksena vuosikokouksissa jatkoi vahvan tuen osoittaminen Ukrainalle sekä Maailmanpankin ja IMF:n uudistuksille, joilla pyritään näiden vaikuttavuuden ja tehokkuuden parantamiseen.

Vuosikokousten tunnelmaa määrittivät maailmantalouden hidas mutta vakaa kasvu ja inflaation hidastumisen jatkuminen. Viime vuoden synkkä riskinäkymä ei ole realisoitunut, vaikka kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla on nähty epävarmuutta ja geopoliittinen tilanne on kärjistynyt. Keskeisimpinä huolenaiheina jatkoivat protektionismi ja fragmentaatio, ilmastokriisi ja vihreä siirtymä sekä hauraiden maiden tukeminen kestävän kasvun edellytysten turvaamiseksi. Geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen tekee talouspolitiikan toimintaympäristöstä entistä epävarmemman ja epävakaamman. Myös sukupuolten tasa-arvon merkitystä korostettiin.

IMFC- ja kehityskomiteoissa ei päästy yhteisymmärrykseen yhteisistä kommunikeoista (julkilausumista) johtuen sanavalinnoista koskien Venäjän hyökkäyssodan talousvaikutuksia sekä Gazan ja laajemmin Lähi-idän tilannetta. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiri oli vahvimmin Ukrainan tukemisen ja Venäjän käynnistämän hyökkäyssodan aiheuttamien talousvaikutusten selväsanaisen mainitsemisen kannalla. Usea vaalipiiri korosti myös Lähi-idän, erityisesti Gazan, tilannetta. Koska yhteistä geopoliittista ja -taloudellista kieltä ei löydetty, antoivat sekä IMFC:n että kehityskomitean puheenjohtajat kokouksista puheenjohtajien lausunnot, joissa korostetaan, että kaikkien maiden tulisi toimia YK:n ja kansainvälisen oikeuden mukaan. Kummassakin komiteassa geotaloudellisen tilanteen ulkopuolisista asioista päästiin yhteisymmärrykseen.

1 IMF:n ja Maailmanpankin vuosikokouksen yleisistunto 25.10.

Vuosikokoustäysistunnon puheenjohtajana toimi tänä vuonna Malediivien kuvernööri **Ahmed Munawar**. Ensi vuoden puheenjohtajana toimii Kap Verde.

Vuosikokousten alussa näytettiin videotervehdys Yhdysvaltojen presidentti **Joe Bidenilta**, jossa hän vertasi tätä hetkeä 80 vuoden takaiseen Bretton Woods -konferenssiin ja kehotti samanlaiseen asenteeseen, että nyt tulee toimia: *"we can, we must and we will"*. Tästä vuosikokouksen puheenjohtaja Munawar jatkoi vertaamalla tämänhetkistä tilannetta etenkin pienissä saarivaltioissa huomioiden ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat haasteet eri tavalla haastavaan tilanteeseen 80 vuotta sitten. Munawar puhui myös IMF:n ja Maailmanpankin resurssien lisäämisestä ja monenkeskisen yhteistyön merkityksestä sekä toivotti Liechtensteinin tervetulleeksi IMF:n 191. jäsenmaaksi.

IMF:n toimitusjohtaja **Kristalina Georgieva** aloitti sillä, miten talousrintamalla on hyviä uutisia, mutta vielä ei ole juhlien aika ja haasteita riittää, kuten **velkaantuminen, lisääntynyt fragmentaatio, puskureiden rakentamisen merkitys ja kasvua edistävien uudistusten tekeminen**. Georgieva kattoi puheessaan myös IMF:n ajankohtaisen tilanteen ja kuluvan vuoden saavutuksia. Muistuttaen samalla IMF:n tavoista tukea maita niin seurannan, lainanannon kuin teknisen avunkin muodossa. Puheensa lopuksi Georgieva vetosi, että koska 80 vuotta sitten Bretton Woodissa nähtiin valoa erittäin pimeän tunnelin päässä, voimme mekin tällä hetkellä sen nähdä ja pitää valoa yllä.

Maailmanpankin pääjohtaja **Ajay Banga** sitoi nykyhetken 80 vuoden taakse muistuttamalla, että **IBRD:n alkuperäinen tehtävä oli ainoastaan auttaa sodan jälkeisessä jälleenrakennuksessa, josta tehtäväkenttä on sittemmin laajentunut**. Samalla hän kuitenkin huomioi, että sodan jälkeistä jälleenrakentamista on taas luvassa, toivottavasti pian, merkittävissä määrin Euroopassa. Nykytilanteessa Maailmanpankin painopistettä on siirretty enenevissä määrin kehityksen tukemisen suuntaan, kun elämme maailmassa, jossa köyhyys, ilmastonmuutos ja konfliktit ovat nivoutuneet toisiinsa ja haasteet sekä tarpeet olleet merkittävässä kasvussa viime vuosina. Tähän tarpeeseen vastaamiseen liittyy myös osittain Maailmanpankin uudistusprosessi, joka pyrkii tehostamaan Pankin toimintaa ja rahoitusta sekä lisäämään vaikuttavuutta, myös niukkojen resurssien aikana. Banga kertoi hyvinkin yksityiskohtaisesti Pankin uudistusprosessin etenemisestä sitten viime vuosikokouksen.

Maailmanpankkiryhmän osalta vuosikokouksessa vahvistettiin siihen kuuluvien Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin (IBRD), Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC), Kansainvälisen kehitysjärjestön (IDA), Monenkeskisten investointien takauslaitoksen (MIGA) ja Kansainvälinen investointiriitojen sovittelulaitoksen (ICSID) tilinpäätökset, vuosikertomukset ja seuraavan vuoden budjettisuunnitelmat.

2 Kansainvälisen valuutta- ja rahoituskomitean kokous 25.10.

Valuutta- ja rahoituskomitean kokous alkoi perinteisellä kiittely- ja onnitteluseremonialla, jossa IMFC-puheenjohtaja, **Saudi-Arabian valtiovarainministeri, Al Jadaan** kiitteli jäsenistöä rakentavasta yhteistyöstä ja onnitteli Georgievaa hänen uuden kautensa alusta. Kokouksen aluksi Liechtenstein toivotettiin IMF:n uudeksi jäseneksi. IMF on historiansa aikana muuttunut 44 perustajajäsenen klubista 191 maan lähes universaaliksi instituutioksi.

Toimitusjohtaja Georgieva korosti, kuinka IMF on viimeisten 80 vuoden aikana seissyt jäsentensä rinnalla valmiina auttamaan. Hän kiitteli IMFC-jäseniä siitä, kuinka nämä ovat onnistuneet ohjaamaan taloutensa läpi viime vuosien turbulenssin: pandemian, sotien, energiakriisin ja inflaation. Suurin osa talouksista on saavuttanut pehmeän laskun, inflaatio on hidastunut ja talouskasvu sinnittelee positiivisena. Talousnäkymien osalta hän muistutti, että negatiiviset riskit ovat edelleen hyvin suuria. Lisäksi Georgieva esitteli globaalin politiikkaohjelmansa *"Secure a soft landing and break from the low growth – high debt path"*, joka ohjaa IMF:n toimintaa tulevana vuonna.

Georgieva korosti tarvetta pyrkiä pois hitaan kasvun ja korkean velkaantumisen uralta, jos haluamme turvata vaurauden kasvun kaikille myös tulevaisuudessa. **Päättäjiä Georgieva patisti ratkaisemaan nämä ongelmat julkista taloutta vahvistamalla, velkaantumista taittamalla, rakenneuudistuksia vauhdittamalla ja rahoitusvakaus turvaamalla.** Georgieva lopetti olemalla optimistinen tulevaisuuden suhteen ja muistuttamalla, että yhteistyö ja siltojen rakentaminen on nyt tärkeämpää kuin koskaan.

IMFC-jäsenten puheenvuoroissa toistuivat maailmantalouden kasvun ja inflaation hidastuminen, geopoliittisten jännitteiden ja geotaloudellisen fragmentaation vaikutukset sekä tarve investointien lisäämiselle. Myös IMF:n suhteellisten kiintiöosuuksien päivittämistä ja tukea hauraille maille peräänkuulutettiin. IMFC-puheenjohtaja muistutti, että riskit, joihin osaamme varautua, eivät oikeastaan ole riskejä. Todellinen riskinsietokyky mitataan silloin, kun tapahtuu jotain täysin odottamatonta. **Talouden ja talouspolitiikan** osalta yhteiset teemat keskittyivät **velkaantumiseen, fragmentaatioon ja investointeihin.** Lähes kaikki puhujat korostivat **kestävän finanssipolitiikan keskeisyyttä**. Myös IMF:n roolin merkityksellisyyttä korostettiin useassa puheenvuorossa. Geopoliittisesta kulmasta puheenvuoroissa nostettiin esiin erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa sekä huoli Lähi-idän tilanteesta.

Kokouksen lopuksi IMFC-puheenjohtaja Al Jadaan kertoi, että vaikka taloutta ja talouspolitiikkaa koskevasta lausunnosta päästiin helposti yksimielisyyteen, kaatui yhteinen julkilausuma lyhyeen geopoliittiseen osaan. **Puheenjohtaja vakuutti ottaneensa kaikki keskustelun osapuolet huomioon parhaansa mukaan sisällyttäessään puheenjohtajan lausuntoonsa lauseen sotien ja konfliktien talousvaikutuksista.**

Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriä kokouksessa edusti sovitun rotaation mukaisesti Norja.

3 Maailmanpankin ja IMF:n yhteisen kehityskomitean kokous 25.10.

Kehityskomitean kokouksessa käsiteltiin Maailmanpankin uudistusprosessia (*Evolution Process*) ja maailmantalouden tilannetta kehityskysymyksien näkökulmasta. Maailmanpankkiryhmän pääjohtaja Ajay Banga kertoi uudistusprosessin etenemisestä ja IMF:n toimitusjohtaja Georgieva antoi tilannekatsauksen globaaliin talouskehitykseen ja sen näkymiin.

Kehityskomitean kokouksen aiheita Maailmanpankin uudistusprosessin ohella olivat sukupuolten tasa-arvo, maatalous ja ruokaturva sekä haavoittuvassa asemassa ja konfliktitilanteissa olevien valtioiden tukeminen ja ilmasto- ja energiakysymykset.

Banga korosti puheessaan tämänhetkisten haasteiden, kuten konfliktien, köyhyyden ja ilmastonmuutoksen edellyttävän pankilta tehokkaampaa ja tuloksellisempaa toimintaa, mihin pankin uudistustoimilla vastataan. Esimerkkeinä hän mainitsi lainojen hinnoittelun muutosten ja luotonantokapasiteetin lisäämisen vaikutukset erityisesti keskitulon maiden rahoitukseen, sekä pankin tuloskehikon uudistamisen, millä painotetaan pankin tuloksellisuutta. Hän korosti myös tarvetta tiivistää Maailmanpankkiryhmän eri osien sisäitä koordinaatiota ja yhteistyötä. Banga korosti tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisen kannalta erityisesti työpaikkojen merkitystä

Georgieva totesi puheessa **globaalin kohonneen hintatason rasittavan yhä talouksia, vaikka inflaatio on hidastunut**. Tulevaisuuden huolena on erityisesti hidas talouden kasvu ja siihen liittyvä negatiivinen velkakehitys erityisesti kehittyvissä maissa. Kehitysrahoituksen osalta Georgieva korosti erityisesti yksityisen sektorin potentiaalin valjastamisen merkitystä, sekä maiden oman tulopohjan vahvistamista.

Kehityskomitea pääsi hyvissä ajoin ennen kokousta yhteisymmärrykseen muista kuin geopolitiikkaa koskevista asiakysymyksistä sekä tekstistä näiden osalta kokouksen kommunikeaan liittyen. Geopoliittisesta tekstistä, erityisesti Ukrainan ja Gazan / Lähi-idän tilanteen mainitsemisesta, ei kuitenkaan päästy yhteisymmärrykseen, joten myös kehityskomiteasta julkaistiin puheenjohtajan, Yhdistyneiden Arabiemiirikuntien valtiovarainministeri Al Hussainin, lausunto (*Chair's Statement*), jossa geopoliittinen osuus on sama kuin IMFC:n puheenjohtajan lausunnossa.

Maailmanpankin uudistusprosessi on ollut käynnissä nyt kaksi vuotta ja tänä aikana on saatu paljon aikaan aina taseen optimointikeinoista G20 CAF-suositusten pohjalta Maailmanpankin toiminnan tehostamiseen. Uudistus on tarpeellinen ja siihen liittyviä kehitystoimia tullaan jatkamaan, sillä Pankin vaikuttavuuden ja toiminnallisen tehokkuuden parantaminen ovat keskeisiä tämänhetkisessä tilanteessa, ja vielä vahvemmin tulevaisuudessa, kun lukuisten samanaikaisten konfliktien ja kriisien seurauksena kestävän kehityksen tavoitteet uhkaavat jäädä saavuttamatta ja yhä useampi maa uhkaa ajautua haavoittuvampaan tilanteeseen. Vaikka maailman talouskehitys on ollut aiemmin ennakoitua parempaa, on köyhimpien maiden taloudellinen kehitys hidastunut ja maiden välinen kehitys eriytynyt sekä rahoitustarpeet kasvaneet. Yhteistyö muiden kehityspankkien kanssa, kotimaisen tulopohjan vahvistaminen Pankin asiakasmaissa ja yksityisen sektorin osallistamisen parantaminen ovat uudistusprosessin ohella keskeisiä, jotta niin globaalin kuin yksittäisten maiden tilanteen on mahdollista kehittyä suotuisammaksi.

Pankin rahoitusvolyymia on pyritty kasvattamaan ja tehostamaan uusien rahoitus- ja takausinstrumenttien avulla (mm. hybridipääoma ja portfolio guarantee platform). Pankin sisäisiä prosesseja on selkeytetty ja johdonmukaistettu, minkä toivotaan johtavan hankkeiden käsittelyaikojen lyhentymiseen ja tuloksellisempaan toimintaan. Kehitysrahoituksen lisäämisen rinnalla pääjohtaja Banga on korostanut Maailmanpankin roolia tiedon tuottajana ja teknisen avun antajana. Kunnianhimoisimmat tavoitteet kohdistuvat Afrikkaan, jossa Pankki panostaa mm. energian saatavuuteen, työpaikkojen lisäämiseen ja terveydenhuoltoon.

Kehityskomitean puheenvuoroissa osoitettiin vahvasti tukea pankin uudistusprosessille, minkä yleisesti ottaen nähdään etenevän tehokkaasti. **Lisäksi korostuivat laajasti huolestuttavat konfliktit, erityisesti useissa puheenvuoroissa toistunut Lähi-idän tilanne sekä Ukraina, jolle osoitettiin tukea mm. Suomen vaalipiirin sekä joidenkin saman mielisten vaalipiirien puheenvuoroissa.** Puheissa korostettiin myös Pankin vahvan rahoitusaseman tärkeyttä, lisärahoituksen tarvetta, sekä kokouksen pääteemojen mukaisesti sukupuolten tasa-arvoa, ilmastoa sekä ruokaturvaa. Iso osa maista nosti esiin köyhimpiä maita rahoittavan pankkiryhmän osan, Kansainvälisen kehitysjärjestö IDAn käynnissä olevan rahoituskierroksen ja toivoivat tässä yhteydessä jäsenmailta kunnianhimoisia kontribuutioita. Rahoituskierroksen viimeinen neuvottelukokous käydään joulukuussa 2024. Vuosikokousten jälkeen järjestetyn neuvottelukokouksen perusteella rahoitustavoitteen voidaan arvioida asettuvan kunnianhimoiselle, edellistä rahoituskierrosta korkeammalle, mutta rahoittajamaiden taloudelliset realiteetit huomioivalle tasolle

Pohjoismaiden ja Baltian maiden vaalipiiriä kokouksessa edusti Latvia, sovitun rotaation mukaan edustusvuorossa olleen Islannin hallituksen hajottua juuri ennen vuosikokousviikkoa.

* * *

Virallisten kokousten lisäksi Washingtonissa järjestettiin lukuisia sivutapahtumia, joista valtiovarainministeri Purra osallistui Ukrainaa tukevaan kuudenteen korkean tason Ukraine Roundtable – keskusteluun sekä valtiovarainministerien ilmastokoalition kokoukseen.

Kuten aiemmissakin kokouksissa, Ukraina-keskustelu keräsi pöydän ympärille IMF ja Maailmanpankin johdon, muiden Ukrainaa rahoittavien kansainvälisten rahoituslaitosten edustajia, sekä Ukrainan vahvimmat tukijat, eli käytännössä etenkin G7- ja EU-maat. Osallistujilta kuultiin perinteiset vahvat tuenilmaisut, ja joillakin mailla oli myös uusia tukipäätöksiä tiedotettavana. IMF ja Maailmanpankki ovat merkittävät tekijät Ukrainan tuessa sekä omista varoistaan että jäsenmaiden kahdenvälisen tuen kanavoijina. Ukrainaa edusti valtiovarainministeri Serhii Marchenko sekä videotervehdyksellä pääministeri Denys Shmyhal.

Valtiovarainministerien ilmastokoalitio julkaisi kokouksessaan päivitetyn listauksen valtiovarainministeriöiden ilmastovaikutteisista toimista koalition jäsenmaissa ja hyväksyi perustamiskirjaan tehtävät päivitykset, joilla täsmennettiin erityisesti koalition ulkoisen rahoituksen ehtoja ja mahdollistettiin myös muiden ministeriöiden osallistuminen siltä osin kuin käsiteltävät aiheet liittyvät niiden toimivaltaan. Kokouksessa valtiovarainministerit keskustelivat

pienpöydissä ilmastoriskeistä ja vaadittavista sopeutumistoimista sekä luontorahoitukseen liittyvistä haasteista.

Maailmanpankin osalta vuosikokousviikon temaattisiksi painopisteiksi tänä vuonna valitut **sukupuolten tasa-arvo, sekä maatalous ja ruokaturva. Näistä järjestettiin erilliset ns. flagship – sivutapahtumat**, ja teemoja näkyivät vahvasti myös eri puheenvuoroissa ja tapaamisissa.

* * *

Pohjoismaiden ja Baltian maiden lausunto IMFC-kokouksessa

Pohjoismaiden ja Baltian maiden lausunto Kehityskomiteassa

IMFC-kokouksen puheenjohtajan lausunto

Kehityskomitean puheenjohtajan lausunto